

— Och arme ! naar school ! zei moeder. Hij zit er als in een gevangenis.

— En de schoolmeesters rammelen de jongens af, riep Frans.

— Als ze stout zijn ! Ze hebben wel gelijk ook. Ehwel ge moet maar braaf wezen. En 't is uit ! Gij gaat naar school ! Of moet ik mij kwaad maken ?

Frans' plezier was weg. Ha ! liep hij nog maar nevens de voddenkar van Dolf !

Naar school ! 't Was gedaan met zijn vrij leven ! Wat zouden zijn maten zeggen ?

Frans hoopte, dat vader den anderen dag alles zou vergeten hebben.

Maar neen, den volgenden morgen moest de knaap zijn Zondagsche kleêren aantrekken.

Vader nam zijn jongen meê. Aan de poort der school stond een heer.

— Zijt gij de opperste ? vroeg vader.

— Neen, de bestuurder is in het kabinet. Wilt ge aan die deur kloppen ?

— Ja, mijnheer, 't is voor mijn jongen, weet ge. Hij moet naar school. Ik wil, dat hij veel leert !

— De bestuurder zal hem wel opschrijven, zei de heer weêr. Klop dus aan die deur.

Vader tikte aan de deur en mocht binnen komen en moest neêrzitten.

— Mijnheer de opperste, zoudt ge dezen kapoen op school willen nemen ? vroeg hij onmiddellijk.

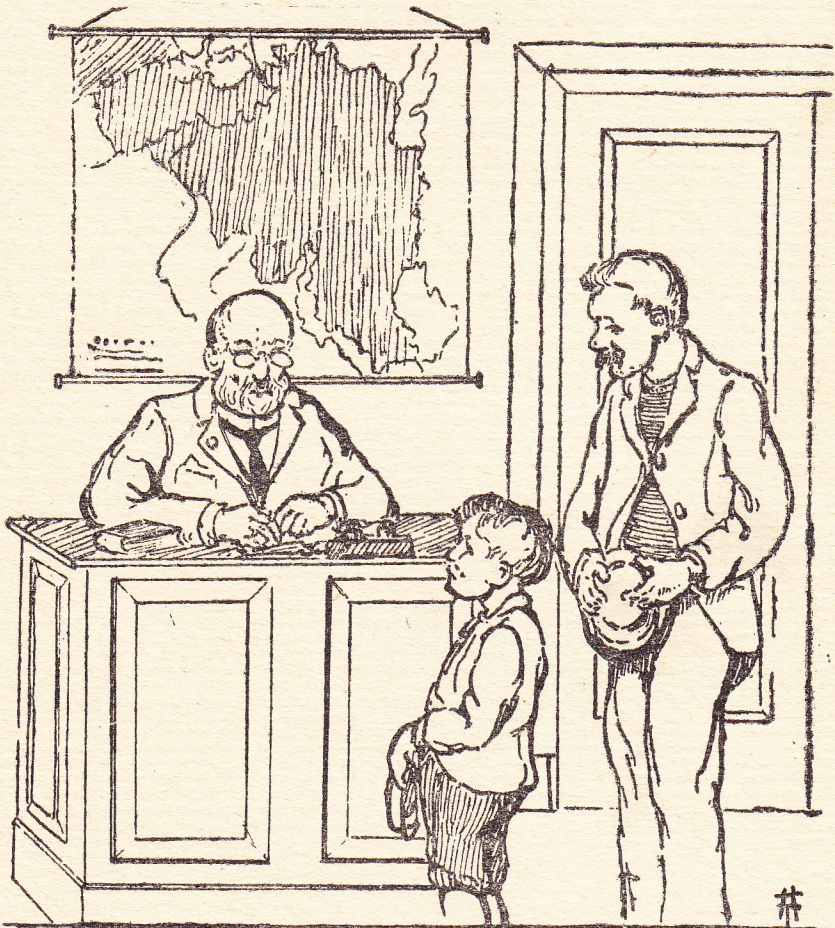
— Ah, die jongen is hier gisteren ook geweest ; ik herken hem, sprak de bestuurder. Heeft hij gedaan wat ik zei en gevraagd om naar school te mogen gaan ? Dat is braaf van hem !

— Is hij hier geweest, mijnheer de opperste ? Ik weet

daar niets van ! riep vader verwonderd uit.

Frans werd zoo rood als bloed.

De bestuurder vertelde wat er gebeurd was.

— En die deugniet zou daar niets van zeggen ? zei vader kwaad. Hij gaf den knaap een oorveeg. Als mijnheer de opperste u zegt, dat aan moeder te vragen, waarom doet ge het dan niet ! Hadt gij hem maar gehouden, mijnheer !

— Ik zal hem opschrijven. Hebt ge uw trouwboekje meê ?

— Zeker, mijnheer de opperste. Hier is het. We zijn tien jaar getrouwd. Ik ben nog nooit gestraft geweest. Ik ben maar een simpele mensch, maar ge kunt u daarom toch wel goed gedragen.

— Uw jongen heet Frans Driesen... Negen jaar oud... Is hij de pokken gezet ? O, ja, hier is het pokkenbriefje. Nog nooit op school geweest ?

— Van zijn leven niet ! Neen, mijnheer de opperste, we komen hier 't eerst. Uw school is de beste van de stad zeggen ze. De kinderen leeren hier gelijk advocaten.

— Dan zal Frans in de eerste klas moeten. Hij is wel wat oud. 't Is niet aangenaam voor hem, maar er is niets aan te doen.

— Ge moet u niet geneeren, mijnheer ! Handel zooals ge wilt !

— Hij kan natuurlijk nog niet lezen ?

— Neen en hij moet dat leeren ! Als ik oud ben, wil ik, dat hij ook uit de gazet leest, zooals Jan Vlierink voor zijn grootvader. Die Jan is een slimme gast ! Hij zal het ver brengen.

— Ehwel, 't is in orde ! Frans kan hier blijven.

— Duizendmaal bedankt, mijnheer de opperste. En Frans, braaf zijn, hoort ge, of 't zal er op zijn !

Vader ging heen. De bestuurder bracht Frans naar de eerste klas. Hij sprak wat met den onderwijzer.

Frans was oprecht beschaamd. Nu moest hij bij die kleine mannekes zitten. Hij kreeg een plaatsje op de eerste bank.

— Als ge goed oppast, zult ge gauw mogen verhoogen, zei de bestuurder.

Daar zat Frans nu. Thans was hij op school !

Om tien uur gingen de kinderen op den koer.

't Was al spoedig bekend, dat er zoo'n groote jongen in 't «papkasje» zat. Eenige bengels wilden Frans nu plagen.

Maar Frans sprong er op af. Pats ! een lag al op den grond. Plof, de tweede viel er boven. Hoep ! de derde kreeg een slag op zijn neus en de vierde een stoot tegen zijn buik.

— Komt maar af ! riep de nieuwe.

Maar een heer nam hem bij zijn arm en zette hem in een hoek van den koer.

— Ze moeten me maar niet uitschelden !

De meester sprak eens met Frans.

— Als die lafaards allen op mij afkomen, zal ik ze slaan en stampen ! zei de jongen.

Maar Frans had 't al gewonnen. De leerlingen ontzagen hem. 't Was maar eens kwaad spel geweest. Ieder wist dat hij ferme armen met vuisten aan 't lijf had.

Frans zat 's avonds treurig in huis. Hij was nu een dag op school geweest... en hij had er al meer dan genoeg van.

Bah ! die school.

Wie had ze toch uitgevonden ? Waarom moesten de jongens zoo geplaagd worden ? Buiten was het zoo plezierig... Maar in school ! Daar een heelen dag moeten zitten in zoo'n ellendige, nauwe bank... nu eens met de handen op 't hoofd, dan op den rug, dan gekruist. En stokjes en haakjes en krulletjes op een lei zetten.

Ha ! als hij maar gedurfd had, dan zou hij de lei kapot gesmeten hebben op den grond en de griffel er bij. En 't boek zou hij in stukjes gescheurd hebben, heel kleine stukjes, zoodat de meester ze niet meer aaneenplakken kon. Maar hij had het niet durven doen.

De meester was een groote man en in den hoek stond een lange stok.

't Is waar, de meester had dien stok alleen maar ge-

bruikt om de letters op 't bord aan te wijzen.

Maar er meê slaan kon hij toch ook.

Neen hij had het nog niet gedaan. Waarom niet ? Wel omdat er alleen maar kleine jongens in de klas zitten, bange gastjes, die zich niet durven roeren.

Hij was al groot. Nu durfde hij zich ook niet roeren... maar daar stil blijven zitten, zou hij op den duur niet kunnen. En dan kreeg hij van den stok !

Och, die stok kon hem eigenlijk weinig schelen. Moeder sloeg met haar platte hand soms veel harder dan de meester met een stok kon.

Maar dat gevangen zitten... 's morgens op tijd naar school... 's noens boodschappen doen, water halen, aard-appels schillen voor moeder... dan weêr op tijd naar school... en na vier uren... dan kondt ge toch niet meer ver de stad of den buiten in !

Als er vroeger wat gebeurde op straat, dan was hij er bij. Frans had al vrouwen en mannen zien vechten. Er was dikwijls ruzie in de straat, waar wel vier, vijf families in een huis woonden. Frans had dronkaards en dieven en ja, ook eens een moordenaar naar den bak zien brengen. Verleden jaar werd een kind overreden door een kar... Hij had het meisje gezien... 't bloedde. Twee agenten brachten het naar 't gasthuis.

En als de mannen van de gas- of van de waterleiding de straat openbraken, dan was hij in de putten en gangen gesprongen en weêr weggelooopen, eer ze hem te pakken kregen.

En toen hij met Dolf meêging, wat had hij toen al niet bijgewoond !

Maar nu was 't voorbij !

Nu kon hij ook niet meer gaan zwemmen, tenminste niet meer zooals vroeger, als hij goesting had.

't Is waar, eens was hij haast verdrongen.

Frans herinnerde 't zich nog goed. Natuurlijk hij zou dat van zijn leven niet vergeten !

't Was op een heeten zomernoen. De zandbaas, bij wien hij toen diende, was te lui om uit te gaan. Frans had dus ook verlof.

Hij ging naar de vaart, ver buiten de stad.

Bij de stad waakte de politie, weet ge ! En voor de agenten had ons manneke diepen eerbied.

Hij was dus wel een half uurke buiten de stad getrokken. En in een, twee, drie, lag hij in 't water.

Jongens, dat deed deugd ! Dat was iets anders dan in school zitten.

Frans plonste en plaste, dat het een aard had.

Maar toen werd hij overmoedig !

Hij wilde over de vaart zwemmen.

Heen, dat ging, maar terug... O ! wee, hij werd moê, doodmoê. 't Was of de kramp in zijn armen en beenen schoot.

Hij riep luid om hulp !

Gelukkig hoorde een boer zijn noodgeschrei. Deze en zijn zoon sprongen in een boot.

Frans was al twee maal naar beneden geweest. Voor den laatsten keer kwam hij boven.

Gelukkig, de boer kreeg hem bij zijn ragebol te pakken en hief hem in de boot. De oude man had hem gerold en gewreven: Nu, Frans was weêr gauw bijgeweest. En hij had zijn avontuur geheim gehouden.

Later ging hij nog wel zwemmen, doch dichter bij den kant.

Over dat alles zat Frans op dien avond te denken.

Nu was hij zijn vrijheid kwijt !

Bah ! Die school.

Frans had verdriet, veel verdriet.

Moeder gaf hem eensklaps een slag op den schouder.

— 'k Heb u gezeid, dat ge water moest halen ! riep ze kwaad. De emmer is nog leeg, rentenier !

Frans stond langzaam op.

— Moet ik een bos stroo achter uw rug in brand steken, luijaard ! vroeg moeder.

De jongen nam den emmer en ging naar de pomp op straat. Hij pompte den emmer vol.

— Ha ! Franske, nu moet ge ook naar school, hé ! riepen eenige knapen.

Een groote, die al vier jaar van school af was, maar nog geen stiel kende, was er ook bij. Men noemde hem den «olifant» omdat hij zoo lang en dik was.

— Franske, is 't waar, zit ge nog in 't eerste klaske ? treiterde hij. A, e, i, o, u, ij... een en een is twee... bè, bè ! spotte hij.

— Leelijken olifant ! schold Frans. Uw neus gelijkt wel een slurf.

Nu werd de olifant kwaad.

— Pas op, zei hij, of ik steek u met uw hoofd in uw emmer ! Ge zijt nu nog meer een papman, want ge zit nog in 't papklaske... a, e, i, o, u, ij... een en een...

— Is twee ! riep Frans, en plons ! hij goot zijn emmer leeg tegen den plager.

De olifant droop. Andere jongens kregen ook wat van dien plotselingen stortregen.

Nu wilde ze tegelijk Frans aanvallen, maar ons manneke zwaaide den legen emmer om zich heen. En zoo ging hij achterwaarts weg, om al de gasten in 't oog te houden...

Maar nu zag hij niet waar hij liep. En — pardaf ! hij bonsde tegen Mie, de vischvrouw, die van voor haar deur scholletjes wegnam.

— Deugniet ! schold Mie... en ze beukte met haar

Hij goot zijnen emmer leeg tegen den plager. (blz 37)

vuist op den armen Frans.

Frans gebruikte weêr zijn emmer om zich te verdedigen en hij wierp zoo heel de schollenrek omver.

't Was tijd dat hij weg kwam.

Mie was razend en ze zette den «schavuit, straatslijper, ouders- en menschenverdriet», zooals ze Frans noemde, achterna.

De vluchteling schoot zijn huis binnen en wierp de deur toe.

Mie wilde de deur openen... maar Frans schoof er rap

den grendel voor.

— Wat beteekent dat alles ? vroeg moeder. Weeral ruzie ?

— Mie de vischvrouw wil me slaan, zei Frans bang.

— Mie... de vischleurster... ! zei moeder. Ze denkt dat ze de kapitein van onze straat is ! Wacht... weg van die deur !

— Neen, neen, moeder...

— Weg, zeg ik ! Denkt ge, dat ik mijn huis gesloten houd voor Mie... ?

En moeder zette de deur wijd open.

Met de handen in de heupen plaatste ze zich voor Mie en vroeg :

— Wat komt ge doen ? Ik heb uw slechte visch niet noodig !

— Waar is de deugniet, de treiteraar, waar is uw schoone jongen ? Ik zal hem de ooren van het hoofd trekken... schreeuwde Mie.

— Tut, tut, maak zooveel spel niet... Heel de straat staat u uit te lachen !

— Ik zal Mie helpen, sprak nu de olifant, die natuurlijk ook op zijn post was. Frans heeft mij nat gegoid.

— Ge zult er meê gewasschen zijn, 't is wel noodig, antwoordde moeder. Wilt ge er nog een beetje zeep bij hebben ? Gij vechten... ja, met uw boterham ; ge zijt lang en dik gegroeid... uw hoofd is gelijk een biervat, maar er zit weinig verstand in, olifant !

— Uw straatslijper heeft mijn schollen omver gegoid... en hij zal ze betalen...

— Tut, tut, kuisch ze een beetje af, zoo nauw ziet ge toch niet, hernam moeder.

— Kijk naar uw eigen... ik zou u met geen tang aanpakken, riep de vischvrouw weêr. Hoe lang is het geleden, dat ge uw haar gekamd hebt... van nieuwjaar, zeker !

A. HANS

VROOLIJKE FRANS

PENTEEKENINGEN VAN A. THYS.

TWEEDE DRUK

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN.